

[Pelle Voigt]

at vi derefter kan skride til i form af en dagsorden at vedtage en sådan udvidelse af atomforbeholdet her i folketinget.

Besvarelse

Forsvarsministeren (Engell):

Som bekendt havde vi her i folketinget sidste år, den 10. november 1983, en debat om NATOs strategi. Jeg skal derfor ikke fordybe mig i denne problematik, men NATOs formål og strategi må alligevel være det naturlige udgangspunkt for den forespørgsel, vi skal drøfte her i dag.

NATO er en defensiv alliance, der bygger på medlemmernes solidaritet, og solidariteten indebærer bl.a., at hvert medlemsland har ret til at forvente hjælp fra de øvrige i tilfælde af et angreb, og at hvert medlemsland til gengæld er forpligtet til at dele den medlemskabet eventuelt forbundne risiko. Jeg tror, at disse to elementer er essensen i ethvert allianceforhold. Det er imidlertid denne solidaritet fra vore allierede, som vi baserer vores sikkerhed på, og det er også denne solidaritet, som vi selv skal leve op til.

Endnu en ting finder jeg det væsentligt at fremhæve, som jeg også gjorde det under debatten i november 1983, og det er, at der er en meget snæver sammenhæng mellem vort medlemskab af NATO, samarbejdet med vore allierede inden for det integrerede forsvar og de overordnede strategiske principper, der ligger til grund for styrkernes opbygning og de konkrete operationsplaner for forsvaret af NATOs område. Det er vigtigt at holde sig dette for øje i den følgende diskussion.

Det centrale i strategien er den krigsforebyggende virkning. Afskrækkelsen ligger i, at alliancen råder over en fleksibel og balanceret skala af reaktionsmuligheder, der er afpasset efter alle grader og typer af aggression og trussel herom. Disse reaktionsmuligheder skal være under fuld politisk kontrol, og hvis afskrækkelsen alligevel svigter, skal de bidrage til at genoprette denne og sikre NATO-områdets integritet. De er baseret på NATOs tre former for styrker: de konventionelle, de taktiske nukleare og de strategiske nukleare, og den ultimative afskrækkelse ligger fortsat i tilstedeværelsen af de strategiske styrker, dvs. den amerikanske atomparaply.

Som daværende forsvarsminister Victor Gram udtalte i 1965, er det således, at Danmarks forsvar i sidste instans afhænger af den vestlige atomafskrækkelsesstyrke. Det var da også den erkendelse, der bevirkede, at Danmark i 1966 tilsluttede sig NATOs atomplanlægningsgruppe, NPG, og gik ind som medlem heraf. Den adgang, Danmark herved har opnået til information om og deltagelse i drøftelser af den strategiske tænkning, er en væsentlig forudsætning for at kunne øve indflydelse på NATOs konkrete forsvarsplaner. Men den er også helt afgørende for vores muligheder for at kunne påvirke våbenkontrolforhandlingerne.

Det danske forbehold over for atomvåben på dansk jord og det forbehold, som står i centrum for dagens forespørgsel, har ikke i sin hidtidige udformning været uforeneligt med vor fulde deltagelse i alliancens strategiske planlægning. Som bekendt har alle regeringer siden 1957 og herunder også den nuværende tilkendegivet, at Danmark ikke ønsker at modtage atomvåben på sit territorium under de nuværende omstændigheder. Forbeholdet var ikke udtryk for mistillid til vores allierede, men begrundet i ønsket om at undlade foranstaltninger, som selv med urette kunne opfattes som provokation og dermed vanskeliggøre afspænding.

Jeg er af den opfattelse, at dette forbehold faktisk har bidraget til at holde spændingen på et forholdsvis lavt niveau i vort område.

Den danske og for den sags skyld også den norske holdning er blevet fuldt ud accepteret og respekteret af vores allierede.

Det, man i dag spørger mig om, er netop, hvorledes et nej til atomvåben på dansk område i både freds-, krise- og krigstid – altså en udvidelse af vort forbehold – kan forenes med Danmarks NATO-medlemskab og forstærkningsaftalerne.

Jeg vil gerne først henvise til, hvad jeg sagde i spørgetiden onsdag i sidste uge. Der tilkendegav jeg, at der ikke er hindringer af juridisk karakter for, at Danmark siger nej til atomvåben på sit territorium i krigs-, krise- og fredstid. Hverken vores underskrift på den nordatlantiske traktat eller senere aftaler eller vor deltagelse i fælles NATO-beslutninger beskærer Danmarks suveræne handlefrihed. Til gengæld er der ingen tvivl om, at et sådant skridt ville have indgribende politiske og praktiske konsekvenser.